

4508

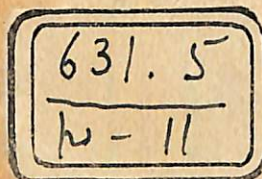
Պրոլետարներ բարձր յերդեքնի միացե՛ք

1933 թվի

ԱՂՆԱՆԱՑԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ ՆՑՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ИСТОРИИ АСИАИ
Академии Наук
СССР

Հրատարակչություն „ՀԵՌՈՒՍԻՍՏԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍՍ“

1933

631.8
10-11

Պրակտիկական բնական գիտությունների, միացիկ

04 AUG 2010

1933 թվի ԱՇՆԱՆԱՑԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

(ԱՌՇԱՆԱՐԿԱՅԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ)

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ИСТОРИИ ЕННН
Академии Наук
СССР

ՀՐԱՏԱՐԱՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ «ՀՅՈՒՍԻՍԱՆՈՒՆ ԿՈՎԱՆԱՍ»

ԲԱՏԱՏՈՎ-ԴՈՆ

1933

ՅԵԿՈՂ ՏԱՐԻ ՅԵՎՍ ԱՎԵԼԻ ԲԵՐՔ ՎԵՐՑՆԵՆՔ, ՔԱՆ ԱՅՍ ՏԱՐԻ*

Յերեկ մենք հրատարակեցինք Միության ժողովուրդների վորոշումը՝ «1933 թվի առնանալարի պլանի մասին»:

Մեր յերկրի գյուղատնտեսությունը, արմատապես վերակազմված խորհրդատեսությունների, ՄՏ կայանների և կոլտնտեսությունների հիման վրա, բռնել է կոլտնտեսության և բարգավաճման լայն ճամբան, մինչև որս չտեսնված արտադրական միջոցների զարգացման ճամբան: Ընթացիկ տարվա հաջողություններն ամեն մեկի համար ակնհայտ են գարձնում և ցույց են տալիս, վոր այդ պիրկ վերելքը պատահական չէ, այլ անմիջական հետևանք խոշոր գյուղատնտեսության սոցիալիստական ձևերի յուրացման, վոր արդեն սկսվել է լայն միլիոնավոր մասսաների կողմից:

Այժմ միանգամայն պարզ է, վոր այս տարվա գարնանացանի կոմպանիան կոլտնտեսականների հիմնական մասսաների շրջադարձի պատմական բեկման մոմենտը դարձավ դեպի գյուղատնտեսության բարձր վորակի պայքարի համար, վորը կոլտնտեսության դեկալարություն տակ վերածվեց կոլտնտեսականների հսկայական շարժման, աշխատավորական ամուր դիտ-

ցիալինայի, աշխատանքի բարձր արտադրություն կոլտնտեսություններում, ագնիվ և բարեխիղճ վերաբերմունքի կոլեկտիվ աշխատանքին և հասարակական ունեցվածքին: Մասնաշաղկան բնավորություն և ասանում կոլվր կոլտնտեսություն թշնամիների դեմ, կոլակային մնացորդների, յենթակուլակների, ծուլների և պարապուրդների, նույնպես և մանր բուրժուական թափթիվածությունների դեմ:

Այս բոլորը գարնանացանի ժամանակ չտեսնված ուժով նշանավորվում է, վորպես կոլտնտեսական մասնայի գիտակցության հիմնական բեկումն, վորպես սոցիալիստական ձևերը և նրա արտադրությունը իսկապես յուրացնելու արտահայտություն:

Գարնան անմիջապես հաջորդող հասկային կոլտնտեսների քաղաքի բացառիկ հաջողությունները, աշնանացանի պլանի գերակատարումը, աթարի արագ փոխադրությունը դաշտերը, խոտհանի հաջող ընթացքը հաստատում են, վոր յուրացման վոգեորությունը ավելի յե աճում՝ ընդգրկելով կոլտնտեսական գյուղացիության ավելի և՛ ավելի խորը շերտեր: Վերջապես բերքահավաքը այդ տեսակետից բերեց այնքան նորություններ, մինչև իսկ «անսպասելի», վոր վերելքի բուլոր յերկույթները զժվար է դեռ ամեն կողմից գնահատել:

Վերցնենք, որինակ, Բեբի պանպանումը: Ինչպիսի հուժկու շարժումի յե վերածվում կոլտնտեսությունների ինքնագործունեությունը: Դաշտերում շրջիկներ, հետագոտիչ վիշկաներ, կոլտնտեսային պատանիների «թեթե հեծելագորի» ջոկատներ, յերիտասարդների և ծերերի կամավոր խմբեր, այս բոլորն անմատչելի պատենշով կանգնում են հասարակական սոցիալիստական բարիքի պաշտպանություն համար: Յեվ այ-

* «Գրավգայի» 1933 թ. 13-ի առաջին հոգի:

սոր կարելի չե ասել, վոր թշնամին դժվարանում ե, շատ ե դժվարանում մեկնելու իր ձեռքը կոտնտեսության այդ բարիքին:

Պայխար կորուսների դեմ: Մեր մամուլը հազիվ ե կարողանում այդ հարուստ փորձնականության մեջ, փաստեր հավաքելու: Նայեցեք, տեսեք, թե ինչպես լայն ընդարձակվել և սրվել ե «կոտնտեսային հոտառությունը»:

Ահա, որինակ, այսօր մենք տպագրում ենք, մեր ընթերցողներին արդեն ծանոթ, Թաթարիայի, Բալտասկի ռայոնի «Յանգա Դուրմը» գյուղատնտեսական արտելի նամակը: Վորքան բազմերանգ ե այս գյուղատնտեսական արտելում պայքարը կորուստների դեմ: Առանց չափազանցելու կարելի չե ասել, վոր նամակի այդ մասը միանգամայն ուշադրավում ե ընթերցողին, ինչպես վոր մարդ կարող ե ուշադրավել ժամանակակից ամենալավ հեղինակությունից: Իսկ «Յանգա-Դուրմը» կոտնտեսության պես արտելներ մենք կարող ենք հաշվել հազարներով:

Յեվ դրա համար բերքահավաքի կամպանիայի հետ հավասար այսպիսի ընթացիկ խնդիրներ, ինչպիսին են աշնանացանը, աշնանավարը, մենք կարող ենք լուծել բացառիկ հաջողությամբ:

Իհարկե, միայն այն գլխավոր պայմանով — վոր լինի ծայրագույն կազմակերպվածություն և կարող ղեկավարություն:

Այժմ վրա չե հասնում գյուղատնտեսական արտադրության ամենալարված ժամանակաշրջանը — հասկային մշակույթների հնձի ավարտումը, դիզումը, կալսումը, պետություն հացահանձնումը, ՄՏ կայաններին բնավարձ տալը, շարատունի և տեխնիկական մշակույթների բերքահավաքը, յեկամուտների բաշխումը, աշնա-

նավարը, աշնանացանը, այս բոլոր խնդիրներն առանձնապես հյուսվում են այժմ ավելի ամուր կերպով: Անհրաժեշտ ե ղեկավարություն բացառիկ ձևունություն և աշխատանքային բարձր թափեր:

Ինչպես վոր շատ կոտնտեսություններ ներկա բերքահավաքի կամպանիային չսպասեցին հացի ընդհանուր հասունանալուն, այլ սկսեցին հնձել հասունացած արտերը ընարական կարգով, գործադրելով և ձեռքի ղերանդին և մանգաղը, նույնպես և պետք ե կազմակերպել աշնանավարն ու աշնանացանը:

Հարկ չկա սպասելու, մինչև վոր բոլոր ձիերն ու արակտորները կազատվեն բերքահավաքի աշխատանքներից, այլ պետք ե կարողանալ այժմ իսկ ազատել հարկ յեղած քաջող ուժը, իջեցնելով բերքահավաքի թափն ու վորակը: Հնարավոր ե արդեոք այդ: Այո, հնարավոր ե: Այսօր կենդանի վկա յեն «Յանգա-Դուրմը» արտելը՝ նույն կոտնտեսականները:

Անբարեհաճ յեղանակից ստեղծված պայմաններն սկզբում շուտ ավելցին նրանց բերքահավաքի սկզբնական ծրագիրները: Թվում ե, վոր այդ դեպքում ընդունված ժամկետներից հետ նահանջելը, ձգձգումը, նրանց յերկարացնելն որինական պիտի լինի, համենայն դեպս արդարացի, սակայն փաստը նրանումն ե, վոր մարդիկ վոչ թե ձգձգեցին, այլ ընդհակառակը, կրճատեցին բերքահավաքի ժամկետները յերեք ուրով հանդեպ նախկին պլանի: Բանվորական որը մեծացրին և խտացրին, բոլոր ուժերը, սկսած ձերերից մինչև անչափահասները գորահավաքեցին, բերքահավաքի բոլոր գործիքները, մինչև իսկ գերանդին գործի մեջ դրին և բերքահավաքի կամպանիայի մեջ հաղթող դուրս յեկան:

Կարելի չե միթե ուշացնել աշնանավարը:

Վոչ, չի կարելի և վոչ մի դեպքում:

Յեթե խոսենք աշխանավարի մասին, փորպես բեր-
քի հետագա բարձրացման մի հզոր լծակի և փոշ
փորպես գարնանային դաշտային աշխատանքները թե-
թեկացնելու մի միջոցի, այդ դեպքում փորքան փոր վաղ
և արված աշխանավարը, այնքան նա ապահովում է
բերքատուլթյան բարձրացումը և դա որենք է մեր
Միության բոլոր ուսյոնների համար:

Բոլոր փորձնական տվյալներն ասում են, փոր
տսննալալ աւնանալար — ոգոսոսի յեվ սեպսեմ-
բերի վարն է:

Նա բարձրացնում և ավելացնում է ամեն մի
հեկտարի բերքը 20—30 փութով: Նշանակում է գոր-
ծին պիտ կպչել հենց այժմ իսկ և փոշ 'մասնավորա-
պես, այլ լուրջ, գիտակցաբար և ծավալված ֆրոնտով:
Նշանակում է պետք է հենց այժմ ամեն մի բրիգա-
դում ընտրել փորող քանակությամբ քաշող ուժ, ընտ-
րել մարդկանց և կազմակերպել նրանց աշխատանքը:
Մի քանի տեղերում բերքահավաքի առաջին հաջողու-
թյունների ազդեցության տակ արդեն սպրտվում է
այն փնասակար միտքը, թե գյուղատնտեսության ար-
տադրության ամենալարված օրջանը անցած օրջանն
է յեվ վոշ այժմվանը, այդպիսի զինաթափանդ արա-
մադրությունը կարող է առաջ բերել աննուզղելի կո-
րուստ թե, այս տարվա բերքահավաքին և թե յեկող
տարվա բերքին:

Հարկավոր է հենց այժմ բարձրացնել աշխատանքա-
յին ակտիվությունը, հենց այժմ պետք է ծավալել պայ-
քարը աշխատանքային կարգապահության, աշխատանքի
բոլոր ձևերում, աշխատանքի արտադրողականության
հետագա բարձրացման համար:

Կոլտնտեսության յուրաքանչյուր բրիգադի համար
այնտեղ, ուր փոր դեռ այդ չէ արված, պետք է

առանձնացնել աշխանավարի հողամասերը, փորպեսզի
բրիգադը լավ գիտենա թե այդ հողամասերում ինչ է
ցանելու գարնանը:

Քաղբաժինները, ուսյկոմները, կոլտնտեսային բշիշ-
ները, կուսակազմակերպիչները, անկուսակցական ակ-
տիվիստները կարող են այժմ իսկ լայն ծավալել մրց-
ման նոր շրջանը կոլտնտեսությունների, բրիգադների
մեջ հետևյալ լոգոնգի տակ՝ «Յեկող սարի յեվս ա-
վելի ռաս բերք վեցնենք, քան այս սարի»:

Մեկտեղած է, փոր աշխատանքը ճիշտ դրվելու դեպ-
քում այսպիսի մրցումը կբերի նոր հրաշքներ:

Գլխավոր բանը — աւնանալարի վորակի մեջ է:
1931 թվին Միշին Վոլգան գերազանցեց իր աշխա-
նավարի չափով, սակայն ցածր բերք ստացավ, փո-
րովհետև վարի վորակը ամենուր անպետք էր: 1932
թվին նա համեմատաբար քիչ է անում աշխանավար,
ներկա տարվա մթնոլորտային պայմանները յերկրա-
մասում լավ չէին, մինչև իսկ վատ էին, քան թե անց-
յալ տարի, սակայն բերքը ստացվում է անհամե-
մատ լավ, փորովհետև 1932 թվին Միշին Վոլգան աշ-
խանավարը կատարեց ինչպես հարկն է: Ոգտագոր-
ծելով վարի բարձր վորակի համար մղված գարնանային
պայքարի փորձը, քաղբաժինները, ուսյկոմները և կոլ-
տնտեսային բշիշներն անկուսակցական ակտիվի հետ
միասին կարող են ամենալավ կերպով կատարել պե-
տության պահանջները — աշխանավարը կատարել լավ
վորակով:

Հնձած արտատեղերի խոր վարելը, վարն առանց
բացատների կատարելը, հողաշերտերի խորության և
լայնության համաչափությունը, հողաշերտերի կար-
գին շուռ տալը, հողամասի պայմանների համապա-
տասխան վարի առանձնահատուկ ձևերի գործադրումը

(որինակ ծանր, խիտ հողամասերի սանրածն վարելը և այլն), աղբոտեխնիկայի այս բոլոր պահանջների կիրառման պայքարը պետք է ընդունի ավելի ևս մասսայական բնույթ, քան այդ այս տարվա գարնանն եր: Աշխատավարձն առանձին նշանակություն ունի այն խորհրդակցությունների համար, վորոնք ցանում են գլխավորապես հասկային կուլտուրաներ: Խորհրդակցության լավ դիրեկտորը, նրա բաժանմունքի լավ վարիչը պարտավոր են ամեն ջանք դորձ դնել, վորպեսզի վոչ մի հեկտար հաց զարմանավարին չցանկն:

Վերջին տարիների փորձը և մասնավորապես գարնանացանի կամպանիան խորհրդակցություններում այդ մասին վկայում են դրականապես: Այնպիսի հսկայական տնտեսություններում, վորպիսին են մեր հատիկային խորհրդակցությունները, ձեռնարկություն շահավետությունն ապահովող արտադրությունն նորմալ կազմակերպումը չի կարող հաջովել սխառմատիկ բերքն իջեցնող գարնանավարի հետ:

Յեվ պատվի խնդիր է բուլբուլիկ-սնեստավարի հասարակ, պատվի խնդիր է խորհրդակցությունների բաղբաժինների համար, այս տարի վոչ թե կատարել, այլ և գերակատարել աշխատավարձի պլանը և այդպիսով վճռական քայլ անել խորհրդակցության ավելի բարձր շահավետության համար:

Խորհրդակցություններում և կուլտուրություններում գործի հաջողությունները վճռելույն տրված են: Սրանից պարզ է այն խնդիրը, վոր անհրաժեշտ է նոր ուժերով գործի անցնել տրակտորների պարկը որինակելի կերպով կարգի բերելուն:

Պետք է խիստ ուշադրություն դարձնել տրակտորիստների դրություն վրա, ամեն կերպ բարելավել նրանց նյութական և կենցաղային պայմանները, շահ

րունակելով նրանց կազմի ամրապնդման աշխատանքը: Յեկող տարի յեկա ավելի բերք վերցնենք, քան այս տարի:

Այս լոգունը պետք է դառնա ծրագրային լոգունի գյուղատնտեսական աշխատանքների առաջիկա ամբողջ ժամանակաշրջանում:

1933 թվի ԱՇՆԱՆԱՑԱՆԻ

ԽՍՀՄ Միության ժողովուրդին

ԽՍՀՄ Միության ժողովրդական

1) Հաստատել 1933 թվի աշնանացանի հետևի-
և մարզերի խորհանտեսություններում, կոլտնտեսու-
(հազար

Հանրապետություններ, մարզեր և յերկրամասեր	Ընդամենը գյուղատնտե- սական բոլոր անկողնները միավոր	Ն ա լ յ ն	
		Կոլտնտե- սություն- ներ	Նրանցից կոլտնտես- ագատարկ. ՄՏԿ
Հյուսիսային յերկրամաս . . .	300,0	216,0	18
Կարելյան Ա.ԽՍՀ	17,0	11,0	1
Լենինգրադի մարզ	535,0	315,0	80,0
Արևմտյան մարզ	1345,0	825,0	215
Մոսկովյան մարզ	1670,0	1240,0	260
Իվանովսկի մարզ	603,0	405,0	135,0
Գորկու յերկրամաս	2402,0	1272,0	275,0
Կ. Ս. մարզ	3900,0	2896,0	1830
Ուրալյան մարզ	1260,0	1057,0	500
Բաշկիրյան Ա.ԽՍՀ	980,0	745,0	325
Թաթար. Ա.ԽՍՀ	1250,0	970,0	485
Միջին Վոլգյան յերկրամաս	2600,0	2500,0	1209
Ներքին Վոլգյան յերկրամաս	2430,0	2091,0	1342
Հյուս. Կովկասյան յերկրամաս	3930,0	3030,0	2458

ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

վորոշումը *)

Կամխարիատը վորոշում է

յալ պլանը հանրապետությունների, յերկրամասերի
թյուններում և անհատական տնտեսություններում.
հեկտար)

Խորհուն- ամեն սխ- տնի	Ն ր ա ն ց ի ց					Մեծաուն- տեսները
	Ժվ խորի- տնտեսու.	Հողժող- կոմի	Պարենա- վորմ. Ժվ	Ցենտրո- տյուղի	Մյուս խորհուն.	
4,0	1,50	0,29	—	0,7	1,51	80,0
—	—	—	—	—	—	6,0
10,0	1,00	0,90	4,10	1,7	2,30	210,0
25,0	12,85	5,31	2,30	1,5	3,04	495,0
80,0	14,20	13,63	23,70	8,4	20,07	350,0
18,0	9,65	3,99	2,00	2,3	0,06	180,0
20,0	6,00	6,70	0,15	1,4	5,75	1110,0
277,0	126,40	44,18	74,10	6,2	26,12	727,0
103,0	84,70	10,54	0,30	5,7	1,76	100,0
65,0	59,40	4,00	—	1,6	—	170,0
40,0	21,10	12,55	—	1,9	4,45	240,0
320,0	251,10	41,10	2,60	5,2	20,00	180,0
299,0	269,75	15,79	2,40	4,2	6,86	40,0
720,0	594,05	74,70	12,50	13,2	25,55	180,0

*) „Պրավդա“ 1933 թ. 18 հուլիսի

Հանրապետություններ, յերկրամասեր յեկ մարզեր	Ընդամենը գյուղատնտեսական արտադրանքի արժեքը	Ն ու յ ն	
		Կոլտնտեսություններ	Նրանցից կոլտնտեսական արտադրանքի արժեքը
Ղրիմի Ա.ԽՍՀ	500,0	377,0	319
Կազանի Ա.ԽՍՀ	550,0	468,0	294
Կարա-Կալպակի Ա.ԽՍՀ	5,0	3,3	3
Արևմտ. Սիբիրի յերկրամաս	560,0	410,0	218
Արևել. Սիբիրի յերկրամաս	270,0	185,0	85
Յակուտյան Ա.ԽՍՀ	1,0	1,0	0,3
Հ.Ա. Յերկրամաս	32,0	24,0	20
Ուկրաինայի ԽՍՀ	10000,0	7580,0	6200
Բելոռուսիայի ԽՍՀ	1260,0	748,0	260,0
Անդրկովկասյան ՍՖՍՀ	970,0	450,0	250,0
Ուզբեկստանի ԽՍՀ	340,0	189,0	115
Տաջիկստանի ԽՍՀ	122,0	76,7	21
Թուրքմենստանի ԽՍՀ	98,0	71,0	52
Կիրգիզիայի ԽՍՀ	80,0	59,0	42
Ընդամենը ԽՍՀՄ	38010,0	27815,0	17003,3

Խորհրդային Միություն	Ք Վ Ո Ւ Մ					Մեծագույն տնտեսությունները
	Ն ր ա մ ց ի ց	Հողմուկ	Պարենա վորմ. ժ.կ.	Յեմարդու- յալի	Մյուս խորհրդային	
107,0	78,50	11,07	1,75	3,0	12,68	16,0
72,0	56,60	10,01	1,90	2,0	2,09	10,0
0,3	—	0,03	—	—	—	1,67
50,00	44,60	1,25	0,20	2,0	1,95	100,0
19,4	15,70	0,44	—	0,6	2,66	65,6
—	—	—	—	—	—	—
1,0	—	0,04	0,02	0,7	0,24	7,0
950,0	535,80	84,03	197,58	35,6	96,99	1470,0
36,0	26,60	6,74	—	2,5	0,16	476,0
56,0	14,20	31,30	1,80	4,4	4,30	464,0
101,0	62,70	34,15	—	1,2	2,95	50,0
13,5	10,50	2,50	—	0,1	0,40	31,8
17,0	0,50	3,30	—	1,5	11,70	10,0
11,0	3,20	4,45	2,20	0,2	0,95	10,0
3413,93	2300,0	422,99	329,60	107,8	254,54	6780,07

Նույն հաճում աճանազան

ցուցեր (հազար հեկտար)

Հանրապետություններ, յերկրամասեր չեկ մարզեր	Գյուղատնտ. բոլոր տնկ- տարներում	Ն ու լ յ ն			Հ ա շ վ ի ն					
		Կոլտնտ- եսական ներ	Երանցեց կոլտնտ- եսական տարի, ՄՏԿ	Խորհուն տնտես- ական բոլոր սխանի	Ն ր ա ն ց ի ց				Բոլոր մյուս խորհունտ.	Մենատն- տեսներ
					ԺԿ խորհ- ունտեսուր.	Հողմուղ- կումի	Պարենա- վարմ. Ժ Կ			
Հյուսիսային յերկրամաս	3,0	3,0	2,5	—	—	—	—	—	—	—
Կարելյան Ա.ԽՍՀ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Լենինգրադի մարզ	50,0	42,0	21,0	1,0	0,1	0,22	—	0,68	7,0	—
Մոսկովյան մարզ	100,0	80,0	34,0	15,0	2,3	3,42	5,40	3,88	5,0	—
Արևմտյան մարզ	60,0	46,0	17,0	3,0	0,3	0,37	1,60	0,73	11,0	—
Իվանովի մարզ	80,0	68,0	22,0	2,0	0,3	0,52	0,50	0,68	10,0	—
Գորկու յերկրամաս	30,0	26,0	12,0	1,0	0,1	0,21	—	0,69	3,0	—
ԿՍ մարզ	742,0	610,0	460,0	112,0	46,3	14,39	48,39	2,92	20,0	—
Ուրալյան մարզ	2,0	2,0	2,0	—	—	—	—	—	—	—
Բաշկիրյան Ա.ԽՍՀ	5,0	5,0	4,0	—	—	—	—	—	—	—
Թաթար. Ա.ԽՍՀ	17,0	16,0	12,0	1,0	—	1,00	—	—	—	—
Միջին Վոլգյան յերկրամաս	222,0	145,0	105,0	77,0	67,6	6,91	1,17	1,32	—	—
Ներքին Վոլգյան յերկրամաս	341,0	206,0	214,0	81,0	72,9	3,24	1,10	3,76	—	—
Հյուսիսային Կովկասյան յերկր.	3024,0	2264,0	1881,0	610,0	511,6	57,02	12,00	29,38	15,0	—
Ղրիմի Ա.ԽՍՀ	488,0	373,0	313,5	99,0	75,5	10,34	1,75	11,41	16,0	—
Կադակստանի Ա.ԽՍՀ	303,0	272,0	144,0	28,0	17,2	7,43	1,90	1,47	3,0	—
Կարա-Կալպակի Ա.ԽՍՀ	5,0	3,0	3,0	0,3	—	0,03	—	—	1,6	—
Արևմտյան Սիբիրի յերկր.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Արևելյան Սիբիրի յերկր.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Հանրապետություններ, չեղիրավասեր յեկ. մարզեր	Գյուղատնտ. բոլոր տնկ- արմերով	Ն ու յ Ո		
		Կոլտնտ. տարածու- մեր	Կրամեցի կոլտնտ. տարածու- մերի ՄՏԿ	
Յակուտյան ԱՆՍՀ	—	—	—	
ՀԱ. յերկրամաս	—	—	—	
Ուկրաին. իՍՀ	5731,0	4700,0	4250,0	
Բելուսու. իՍՀ	60,0	47,0	13,0	
Անդրկովկասի իՖՀ Հանր.	772,0	313,0	195,0	
Ուզբեկ. իՍՀ	298,0	168,0	105,0	
Տաջիկ. իՍՀ	109,0	66,0	16,0	
Թյուրքմեն. իՍՀ	80,0	62,0	46,0	
Կիրգիզ. Ա. իՍՀ	78,0	59,0	42,0	
ԽՍՀՄ.	12600,0	9630,0	7914,0	

2) Սահմաններ, վոր պետություն պարտադիր հա-
ցահանձնումը կոլտնտեսությունների և մենատնտես-
աների կողմից կատարվում ե միմիայն այն տարածու-
թյուններից, վոր նրանց համար սահմանված ե, այս

ԽՍՀ Միության ժողովրդական կոմիտեների ինոր-
ԽՍՀՄ-ի ժողկոմիտորհի

Մոսկվա, Կրեմլ, 17 հուլիս 1933 թ.

56645-66

Խոյան- տնտես- բոլոր սխանմ	Ն ր ա ն ց ի ց				Մենատն- տեսներ
	ԺԿ խորհ- տնտեսութ.	Հողմող- կումի	Պարենու- վորմ. ԺԿ	Բոլոր մյուս խորհումն.	
—	—	—	—	—	—
690,0	415,1	56,9	163,14	54,86	341,0
3,0	1,8	0,45	—	0,75	10,0
42,0	11,0	21,1	1,78	8,12	417,0
83,0	60,88	17,97	—	4,15	47,0
12,0	10,3	1,2	—	0,5	31,0
10,0	0,2	1,4	—	8,4	8,0
9,0	2,6	3,75	2,20	0,45	10,0
1879,03	1296,08	207,87	240,93	134,15	1099,67

վորոշման համապատասխան հաստատված պլանի հիման
վրա կոլտնտեսությունների և մենատնտեսների այս
պլանից ավել ցանած դաշտերից պետություն պար-
դադիր հացահանձնում չի կատարվում:

հրդի հախազահ՝ Վ. Մոլոսով (Սկրյաբին)
գործավար՝ Ի. Միրոնիկով

ԱՇՆԱՆԱՅԱՆԻ ՀԱԿԻՉ ԹՎԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԿ(Բ)Կ Հյուսիսային Կովկասի Յերկրկուսի յեզ
Յերկրգործկուսի 1933 թվի ոգոսոսի 2-ի վորոհուսը

1. Հաստատել կոլտնտեսային — գյուղացիական
սեկտորի և խորհրտնտեսությունների աշխանացանի —
պլանը 3 միլիոն 930 հազար հեկտար, վորից
ցորեն — 3 միլիոն 29 հազար հեկտ.
հաճար — 825 հազար հեկտար
գարի — 81 հազար հեկտար:

200 հազար հեկտար արեածաղիկ պետք է ցանվի
գարնանացանի հաշվին: Բացի գրանից, առաջարկել
աշխանացան գարի ունեցող ուսյուններին լայնացնել
նրա տարածությունը նույնպես գարնանացանի հաշ-
վին, մանավանդ գարնանացան գարու ցածր բերք
ունեցող ուսյուններում:

Աշխանացանի պլանը ըստ սեկտորների հաստատել
հետևյալ չափերով

Սորհանտեսությունների ժողկոմատի խորհրտնտե-
սություններում — 594 հազար հեկտար,

ՄՏԿ կոլտնտեսություններում — 2 միլ. 458 հազ. հ.

ՄՏԿ դուրս կոլտնտեսություններում — 572 հազ. հ.

Անհատական սեկտորում — 180 հազար հեկտար,
Հողժողկոմատի պետսեկտորի գծով

Ն*Մոլոտ 1933 թ. ոգոսոսու 6-7

Ծանրարդժողկոմը, թեթև արդյունաբերություն,
կրայսոյուզ և ուրիշներ — 126 հազար հեկտար:

2. Սահմանել ցանքսի հետևյալ մոտավոր ժամկետերը
հյուսիսային ուսյունների համար — ոգոսոսուի 20-ից
մինչև սեպտեմբերի 20-ը, Կուբանի համար — սեպ-
տեմբերի 15-ից մինչև հոկտեմբերի 20-ը (բացի ծո-
վափնյա ուսյուններից, ուր յերկարացնել ժամկետը
մինչև հոկտեմբերի 20-ը), արևելյան ուսյունների հա-
մար — սեպտեմբերի առաջին որերից, ավարտելով
մինչև հոկտեմբերի 1-ը:

3. Աշխանացանի իմնական խնդիրը համարել յերկ-
րամասի գյուղատնտեսության հետամնացության
լուծարքը և վարի այնպիսի վորակի կազմակերպումը,
վորն ապահովե պայքարը դաշտերի մոլախոտերի հետ
և ստեղծի պայմաններ բերքի բարձրացման և նոր-
մալ բերքահավաքի համար:

Աշխանացանը լավորակ անցկացնելու վճռողական
պայմաններից մեկն աշխանացանի դաշտափոխ ար-
տերում տեղավորելն է, գերազույն կերպով ոգոսագոր-
ծելով նրա համար լավագույն նախորդներին: Սրա
համար ապահովել

(ա) Ցելի համար հատկացրած հողերի վարի անպայ-
ման ավարտելը, ցանելուց առաջ մշակելու պայմանով:

բ) Հնձած արտատեղերի ծանծաղավարը կոլտն-
տեսային գյուղատնտեսական սեկտորում 615 հազար
հեկտար տարածության վրա և խորհրտնտեսություն-
ներում 197 հազար հեկտ., վորից Հողժողկոմի խորհ-
րտնես. 27 հազար հեկտ. և Մատակարարման ժկ
խորհրտնտեսություն — 170 հազար հեկտար:

գ) Իր ժամանակի բերքահավաքը շարատունկ կուլ-
տուրաները հնձելով, արտերը ազատելով և դարձնելով
նրանց կուլտուրական դաշտեր աշխանացանի համար,

դ) Մուլխոտերի անպայման վոչնչացնելը (վառելով և ուրիշ միջոցներով) աշնանացանի համար հատկացրած ամբողջ դաշտերում:

ե) Աշնանացանի ավելի վաղ ժամկետներում կատարելը քան նախորդ տարիներում:

զ) Ցանքախի նորմայի անպայման կատարելը:

բ) Տրիերով գտելով և խնամահանելը (ֆորմալինով կամ չոր միջոցներով) բոլոր ցանվող սերմերի, ոգտագործելով ցանքսի համար ամենից առաջ մաքրատեսակ սերմերը:

թ) Ձեռնարորի գործածությունը թույլատրել միայն չբուսած դաշտերում: Եթե մշակված արտերում և շարատունի կուլտուրաների ցանած հողերում: Մնացած բոլոր հողամասերում պարտավորեցնել թևավոր գութանով հերկել հողը խորությունը՝ մաքուր դաշտերը 12—15 սանտիմետր, իսկ աղառտ դաշտերը 15—18 սանտիմետր:

ՄՏ կայանների դիրեկտորներին, քաղբաժիններին պարտավորեցնել դաշտերում ակտիվ աշխատող ստուգված հարվածային կոլտնտեսականներից ընտրելու լավագույններին, վորոնք պետք է հսկեն հերկելու խորություն, սերմնացույցի ծածկելուն, նորմաների կատարման, սերմնացույցի գտման և խնամահանմանը և սահմանված ժամկետներում ցանելուն:

4. Ռայկոմներին և ՄՏ կայաններին պարտավորեցնել կոլտնտեսային պլանները քննելիս և հաստատելիս թույլ չտալ Յերկրկամի և Յերկրգործկամի կողմից հաստատված ռայոնի ընդհանուր պլանի, յերկրհողվարչության կողմից հաստատված ՄՏ կայանի պլանի մեծանալուն (ապահովագրվելուն) և ընդարձակորեն բացատրել կոլտնտեսություններին և կոլտնտեսականներին, վոր աշնանացան պլանի գերակա-

տարելը 1934 թվի հացահանձնման հաշիվների մեջ չի մտնում:

5. Գարնանացանի դժվարությունները հաղթահարելու և դասակարգային թշնամու կազմակերպած սարտաժը ջախջախելու մեջ յերկրային կուսակազմակերպությունն ունեցավ հաջողություններ, շնորհիվ կենտրոնի անմիջական ոգնություն:

Շնորհիվ ընկ. Ստալինի և նրա լավագույն գործակից ընկ. Կազանովիչի բացառիկ խնամքի և ուշադրության մեր կազմակերպական աշխատանքներին, քաղբաժինների կազմակերպության և նրանց գործունեության, նրանք դառնում են կոլտնտեսային մասսայի իսկական բուշեիկյան կազմակերպիչներ:

Յերկրամասի գյուղատնտեսության տեխնիկական սպառազինման խիստ բարձրացումը, կոլտնտեսական մասսայի մեջ առողջ արտադրական տրամադրություններն ստեղծում են գյուղում նոր պայմաններ, վորոնք հնարավորություն են տալիս ավարտել աշնանացանի կամպանիան ծայրագույն կարճ ժամկետներում աշխատանքի վորակը խիստ լավացնելով:

Սակայն այս հնարավորությունները կուսկազմակերպությունը կարող է իրագործել հետևյալ պայմաններում:

Առաջին՝ կոլտնտեսականների և բրիգադների հետագա ղեկավարությունը զգալի լավացնելով, կոմունիստների և կոմյերիտականների կողմից արտադրական որինակելի աշխատանք ցույց տալով, իրենց որինակով վարակելով կոլտնտեսականների մասսային, անխնայաբարելով կուլակների մնացորդների, սպիտակ զվարդիականների, սաբոտաժ անող տարրերի դեմ, վորոնք անկասկած կվորձեն վիժեցնել աշնանացանի պլանի հաջող կատարումը. յերկրորդ՝ իսկական բուշեիկական

պայքար մղելով կոլանտեսային որինակելի զխցիպ-
լինայի, թե հասարակ և թե բարդ գյուղատնտեսական
մեքենաների արտադրական նորմաների կտտարման
համար:

Յերկրկոմն ու Յերկրգործկոմը նախադրուշացնում
են ընդ որ կազմակերպություններին, վոր աշխատացանի
կամպանիան գուգադիպվում է գյուղատնտեսական մի
շարք ուրիշ աշխատանքների հետ՝ կալսելու, շարատունել
կուլտուրաների բերքահավաքի և այլն, հացահանձն-
ման անպայման և լիովին կպտարելու, ՄՏ կայաննե-
րին արվելիք բնավճարների առաջնակարգ խնդիրի հետ
և վոր կուսկազմակերպությունները պետք է կարողա-
նան աշխատացանի ընդ որ գյուղատնտեսական աշխա-
տանքների ճիշտ կապակցությամբ այնպես դասավորել
բոլոր իրենց ունեցած ուժերն ու միջոցները, վոր
ապահովեն հացամթերումների և աշխատացանի հաջո-
գությունները:

1933 ԹՎԻ ԱՇՆԱՆԱՎԱՐԻ ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխոհի 1933 թվի ոգոսոսի 11-ի
վորոշումը

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների
Խորհուրդը վորոշում է՝

1) Հաստատել 1933 թվի աշխատավարի պլանը
36,5 միլիոն հեկտար, վորից՝

Խորհատեսություններում — 6 միլիոն 557,2 հա-
զար, կոլանտեսություններում — 27 միլիոն 266,5
հազար հեկտար, նույն թվում՝

ՄՏ կայաններով սպասարկվող կոլանտեսություն-
ներում — 17 միլիոն 847 հազար հեկտար,

Յեկ անհատական տնտեսություններում — 2 միլ.
676,3 հազար հեկտար:

2. Սահմանել ամեն մի առանձին հանրապետու-
թյան, յերկրամասի և մարզի համար աշխատավարի
հետևյալ պլանը՝ (հազար հեկտ.)

Հանրապետություններ, յերկրափաստեր յեվ մարզեր	Ընդամենը բոլոր սեկ- տորներում	Ն ու յ ճ		
		Կառմ- անու- թյուն- ները	Երանցի- կի, աղա- սարկո ՄՏԿ	
Հյուսիսային յերկրամաս	131,0	100,0	22,0	
Կարելյան յերկրամաս	32,9	17,1	4,0	
Լենինգրադի մարզ	607,0	380,0	210,0	
Արևմտյան մարզ	1214,0	840,0	350,0	
Մոսկովյան մարզ	2033,0	1450,0	500,0	
Իվանովի մարզ	646,0	470,0	230,0	
Գորկու յերկրամաս	924,0	730,0	280,0	
Կ. Սեանդ. մարզ	3519,0	2679,0	1839,0	
Ուրալի մարզ	1710,0	1300,0	1000,0	
Բաշկիրյան ԱՆՍՀ	1022,0	810,0	410,0	
Թաթարիայի ԱՆՍՀ	1120,0	980,0	550,0	
Միջին Վոլգյան յերկրամաս	4448,0	3700,0	2250,0	
Ներքին Վոլգյան յերկրամաս	3410,0	2990,0	2100,0	
Հյուսիսային Կովկասի յերկրամ.	2178,0	1200,0	1109,0	
Ղերմի ԱՆՍՀ	238,0	150,0	130,0	
Կազակների ԱՆՍՀ	1680,0	1290,0	600,0	
Կարա-Կալպակի ԱՆՍՀ	19,6	17,0	13,0	
Արևմտյան Սիբիրի յերկրամաս	2701,0	2134,0	1250,0	
Արևելյան Սիբիրի յերկրամաս	184,0	100,0	65,0	

Խորհանո- ւանն սիս- տեմի	Ն ր ա ճ ց ի ց					Մեծատն- տեսները
	Ժ Կ խորհ- տնտեսութ.	Հողմուղ- կումի	Պարենա- վորմ. Ժ Կ	Ցենտրա- տյուղ	Մյուս խորհանո.	
16,0	5,0	1,4	0,4	4,3	4,9	15,0
2,5	0,5	—	—	0,3	1,7	13,3
67,0	6,0	5,3	17,7	14,7	23,3	160,0
74,0	33,0	22,6	7,0	3,1	8,3	300,0
258,0	42,0	46,8	103,8	31,7	33,7	325,0
57,0	18,0	14,2	0,6	13,0	11,2	119,0
74,0	17,0	15,0	3,0	11,2	27,8	120,0
580,0	267,0	100,0	171,2	21,5	20,3	260,0
310,0	172,0	39,0	7,0	32,2	59,8	100,0
112,7	76,0	10,9	2,0	7,7	15,4	100,0
90,0	35,0	26,7	1,6	12,7	14,0	50,0
548,0	376,0	114,0	17,7	20,9	19,4	160,0
410,0	296,0	62,3	17,2	20,7	13,8	10,0
953,0	702,0	121,0	47,0	54,2	28,8	25,0
82,0	39,0	14,5	5,9	14,3	8,3	6,0
370,0	297,0	30,6	20,3	14,6	7,5	20,0
0,6	—	0,2	0,2	0,2	—	2,0
467,0	350,0	54,0	37,1	20,0	5,9	100,0
78,0	58,0	4,3	2,5	11,7	1,5	6,0

Հանրապետություններ, յերկրամասեր յեղ մարզեր	Ընդամենը բոլոր սեկ- տորներում	Ն ու յ ի		Բ Վ ու Մ						
		Կոլտնտե- սություն- ներ	Նրանցից կոլտնտե- սական սպասար- կող ՄՏԿ	Բոլոր սեկտոր- ներում կոլտնտե- սություն- ները	Ն ր ա ն ց ի ց					Մեծատն- տեսները
					ԺԿ խորհ- տնտեսութ.	Հողմուկ- ների	Պարենա- վորման ժող. կամ.	Յենտրո- պուղի	Մյուս խորհտնտ.	
Յակուտները ԱԽՍՀ	34,5	16,0	7,0	4,5	4,0	—	—	0,5	—	14,0
Հ. Արևելյան յերկիր	286,0	200,0	170,0	74,0	40,0	13,2	5,8	6,4	8,6	12,0
Կիրգիզները ԱԽՍՀ	144,0	85,0	60,0	55,0	21,0	17,5	12,5	1,9	2,1	4,0
Ուկրաինայի ԽՍՀ	6100,0	4360,0	3805,0	1385,0	718,0	132,0	355,0	110,0	70,0	355,0
Քելորուսիայի ԽՍՀ	952,0	550,0	300,0	102,0	69,0	22,4	0,8	6,6	3,2	300,0
Անդրկովկասի ԽՍՀ	262,0	152,0	112,0	50,0	10,0	19,0	5,8	8,7	6,5	60,0
Ուզբեկի ԽՍՀ	550,0	425,0	375,0	95,0	34,0	44,1	0,7	3,8	12,4	30,0
Տաջիկստանի ԽՍՀ	80,0	61,4	55,0	13,6	1,0	8,2	0,6	0,6	3,2	5,0
Թուրքմենի ԽՍՀ	100,0	80,0	60,0	15,0	1,0	4,2	0,4	4,7	4,7	5,0
Յենտրոպուղի տեղական սեկտորներում չբաժանված	214,0	—	—	214,0	—	—	—	214,0	—	—
Ընդամենը ԽՍՀՄ	36,500,0	27,266,5	17,847,0	6,557,2	3.687,5	943,4	843,8	666,2	416,3	2.676,3

3. Առաջարկել միութենական և ինքնավար հանրապետութիւններ ժողկոմխորհին, յերկրային և մարզային գործկոմներին աշխատավարի պլաններն ու ժամկետները հասցնել հանրապետական և տեղական նշանակութիւն ունեցող յուրաքանչյուր ուսյոնին,

ՄՏ կայանին, կոլտնտեսութեան և խորհրդատեսութեան, վոչ ուշ՝ քան 1933 թվի սեպտեմբերի 1-ը:

Պարտավորեցնել խորհրդատեսութիւնների ժողկոմատին, ԽՍՀ Միութեան Մատակարարման ժողկոմատին, ԽՍՀ Միութեան Հողօգտագործութեան սահմանել

աշնանավարի պլանները յուրաքանչյուր համամիութենական նշանակութիւն ունեցող խորհանտեսային տրեստի և ապահովել այդ տրեստների կողմից պլանները հասցնել յուրաքանչյուր խորհանտեսութեան, վոչ ուշ քան 1933 թ. ոգոստոսի 25-ը:

4. Խորհանտեսութեանները, ՄՏ կայանների և կոլտնտեսութեանները աշխատանքի պլանում նախատեսել աշնանավարն առաջին հերթին հիմնական մշակութեանների համար:

5. Պարտավորեցնել հողային ռաշոնական մարմիններին, ՄՏ կայաններին և խորհանտեսութեաններին գիրեկտորներին և կոլտնտեսութեաններին վարչութեաններին կազմակերպել խիստ վերահսկողութիւն աշնանավարի վորակի վրա (վարի խորութիւնը, շերտի լավ շրջանառութիւնը, անվար տեղեր չթողնել և այլն): Արգելել ներկա վորոշումով սահմանված պլանի կատարման հաշվի մեջ մտցնելու վարած արտատեղերը, զարնանագանի համար թողած հերկը, նաև շարատունկերի փոցխած, բայց չվարած տարածութեանները:

ԽՍՀ Միութեան Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ՝ Վ. Մոլոտով (Սկրյաբին)

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի գործավար՝ Ի. Միրոնիկով

ՀԱՅԱՍՏ ԱՐՏԱՏԵՂԵՐԻ 1933 թՎԻ ԾԱՆԾԱՂԱՎԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԿ(Բ)Կ Հյուսիսային Կովկասի Յերկիսի յեվ Յերկր-գործկոմի 1933 թվի ոգոստոսի 3-ի վորոշումը

1. Նպատակ ունենալով պայքարել մոլախոտերի մակային հիվանդութեանների, գյուղատնտեսական վնասատուների դեմ, ինչպես նաև պահպանելու և կուտակելու խոնավութեանը և ապահովելու հողի մշակման լավագույն վորակը (մանավանդ աշնանավարի), — 1933 թվի աշնանը կոլտնտեսութեաններում և խորհանտեսութեաններում բարդերը դաշտերից կրելուց հետո, լայնորեն գործադրել հնձած արտատեղերի վարը, առաջին հերթին այն հողամասերի, վորոնք հատկացված են աշնանացանի համար:

2. Հաստատել Յերկրային հողվարչութեան կոլտնտեսային գյուղացիական սեկտորին հնձած արտատեղերը վարելու ռաշոնական պլանը — 615 հազար հեկտար խորհանտեսութեաններում — 197 հազար հեկտար, նույն թվում Հողօգտագործման խորհանտեսութեաններում 27 հազար հեկտար և Մատակարար-Ժողկոմատի խորհանտեսութեաններում — 170 հազար հեկտար:

3. Հնձած արտատեղերի վարելու փակետը սահմանել 15 — 20 որ:

4. Պարտավորեցնել ռալկոմներին և ռալգործկոմներին 2 որվա ընթացքում պլանները հասցնել ՄՏ կայաններին և կոլտնտեսություններին:

5. Մատնանշել, վոր հնժած արտատեղերի ծանժաղավարը անհրաժեշտ աղբրոտեխնիկական միջոցառում է, վորը վոչ մի դեպքում չի վերացնում ցանքի ընթացքում արվելիք վարը հնժից հետո վարած արտատեղերում և վոր այդ տարածություններում առանց նորից վարելու ցանք անողները կենթարկվեն խիստ պատժի:

6. Մատնանշել ռալկոմներին և ռալգործկոմներին, վոր Հյուսիսային Կովկասում առաջին անգամ լայն չափով կատարվող արտատեղերի ծանժաղավարը անկասկած կհանդիպի կուլակային, ուղորտունիստական և թշնամական տարրերի դիմադրությունը և այդ պատճառով այդ միջոցառումն իրականացնելու համար կպահանջվի կազմակերպչական և քաղաքական մեծ աշխատանք ծանժաղավարի դիմադրությունը հաղթահարելու համար:

ՀԿ(բ)Կ. Հյուսիսային Կովկասի Յերկրկամի քարտուղար՝ Շերոլդայել

Յերկրգործկոմի նախագահ՝ Վ. Լաբին

ԱՇՆԱՆԱՑԱՆԻ ՅԵՎ ԱՇՆԱՆԱՎԱՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԿՈՒՏՆՆԵՐԻ ՏԵՍԱՅԻՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԲՐԻԳԱԴՆԵՐՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Յերկրային հողվարչության կոլեգիայի վարուստը

Պորհանտեսություններին, ՄՏ կայանների և կոլտնտեսությունների կողմից աշխատանքների և աշխատավարի աշխատանքները խիստ սահմանված ժամկետներին և բարձրորակ կատարելը հանդիսանում է բոլշևիկյան խնդիր գյուղատնտեսության հետամնացությունը վերացնելու և խորհանտեսությունները, ՄՏ կայաններն ու կոլտնտեսությունները հետագայում կազմակերպչապես անտեսապես ամրացնելու գործում, նաև իրականում գործնականապես իրագործելու ընկեր Ստալինի լոզունգն, այն է — «բոլոր կոլտնտեսությունները դարձնել բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին ունեվոր»:

Այդ տեսակետից Հյուսիսային Կովկասի Յերկրհողվարչության կոլեգիան անհրաժեշտ է համարում սահմանել աշխատանքների և աշխատավարի հետևյալ յերկրային միջին նորմաները:

1. Աշխատավարը յերկրի գութանով, քառաձի լճկանով որական 1,5 հեկտար կատարելը: Աշխատում են 2 կոլտնտեսական — մեկը գութանավարը, վորը նորման կատարելու համար ստանում է 1,5 աշխոր, մյուսը լճկանավարը — ստանում է 1 աշխոր:

Մաքուր հողերում, չվնասելով աշխատանքի վտանգին, գութանավարը կարող է աշխատել առանց լծանավարի, այդ դեպքում նորմայի համար նա ստանում է 1,75 աշխոր:

2. Յերկողականի փոցխով 2 ձիով որական 4 — 4,5 հեկտար մի անգամ փոցխելը: Աշխատում է մի կոլտնտեսական, վորը նորմայի համար ստանում է 1 աշխոր:

3. 11 շարքանի շարքացանով յեռաձի լծկանով որական պետք է ցանել 4 — 4,5 հեկտար: Շարքացանի վրա աշխատում են յերկու կոլտնտեսականներ: Սերմացանը նորմայի համար ստանում է 1,5 աշխոր, իսկ լծկանավարը 1,25 աշխոր:

4. 12 շարքանի սկավառակային շարքացանով քառաձի լծկանով որական 5 — 6 հեկտար ցանելը: Սերմացանը նորմայի համար ստանում է 1,5 աշխոր, իսկ լծկանավարը — 1,25 աշխոր:

5. Յերկխոփանի գութանով յեզներով պետք է վարել որական 1,25 հեկտար: Աշխատում են 2 կոլտնտեսականներ: Գութանավարը նորմայի համար ստանում է 1,5 աշխոր, իսկ լծկանավարը — 1 աշխոր:

6. Յերկողականի փոցխով զույգ յեզներով զրական պետք է փոցխել 3,5 — 4 հեկտար: Աշխատում է մի կոլտնտեսական, վորը նորմայի համար ստանում է 1 աշխոր:

7. 11 շարքանի շարքացանով յերկու զույգ յեզներով որական պետք է ցանել 4 հեկտար և 12 շարքանի սկավառակային շարքացանով — 4,5 — 5 հեկտար: Աշխատում են 2 կոլտնտեսականներ: Սերմացանը նորմայի համար ստանում է 1,5 աշխոր, իսկ լծկանավարը 1,25 աշխոր:

8. Արորներով (луцильниками) քառաձի լծկանով որական պետք է մշակել 2,5 հեկտար հերկ: Աշ-

խատում է մի կոլտնտեսական, վորն որական նորմայի համար ստանում է 1,25 աշխոր:

9. Տրակտորային կուլտիվատորով Ստալինգրադի գործարանի տրակտորով (յերկու հերթի) որական պետք է վարել 26 հեկտար: Յուրաքանչյուր հերթում աշխատում են մի տրակտորիստ և մի կցորդիչ: Նորմայի համար տրակտորիստն ստանում է 2 — 1,75 աշխոր (նայած կատեգորիային), իսկ կցորդիչը — 1,50 աշխոր:

10. Ստալինգրադի գործարանի տրակտորով (УСГ — СТЗ) սովորական քառակուսի գութանով (յերկու հերթի) աշնանավար պետք է կատարել 8 — 9 հեկտար: Յուրաքանչյուր հերթում աշխատում են 1 տրակտորիստ և մի կցորդիչ: Նորմայի համար տրակտորիստը մի հերթում ստանում է 2 — 1,75 աշխոր (նայած կատեգորիային), իսկ կցորդիչը 1,5 աշխոր:

11. СТЗ տրակտորով շարքացանով մի հերթում պետք է ցանել 20 հեկտար: Նորմայի կատարման համար տրակտորիստն ստանում է 2 — 1,75 աշխոր (նայած վորակավորմանը), իսկ կցորդիչը 1,5 աշխոր: Յանքի վրա տրակտորը պետք է աշխատի $1\frac{1}{2}$ հերթ, զիշերվա մնացած ժամանակն աշխատելով վարի վրա:

12. Յերկխոփանի գութանով 6 ձիով որական պետք է կատարել 1,25 հեկտար խոր աշնանավար, իսկ 6 յեզներով — 1 հեկտար: Գութանի վրա աշխատում են 2 կոլտնտեսականներ: Նորմայի համար գութանավարն ստանում է 1,5 աշխոր, իսկ լծկանավարը 1 աշխոր:

13. Խոր աշնանավար անելիս СТЗ տրակտորով սովորական գութանով որական (յերկու հերթի) պետք է վարել 6 հեկտար: Նորմայի կատարման համար տրակտորիստն ստանում է 2 — 1,75 աշխոր, իսկ կցորդիչը 1,5 աշխոր:

14. Սերմացան չոր ձևով ախտահանելիս «Ռւրո-
ժայ» կամ «Իդեալ» գործիքով 3 կոլտնտեսականներ
որական պետք է ախտահանեն 10 — 12 տոնն, Նոր-
մայի կատարման համար յուրաքանչյուր կոլտնտե-
սական որական ստանում է 1,25 աշխոր:

15. Այդ որինակելի նորմաների հիման վրա յու-
րաքանչյուր ՄՏ կայան, կոլտնտեսութուն և բրիգադ
տեղական առանձնահատկությունների համաձայն (հո-
դի, լժկանի զրությանը), արտադրական խորհրդակցու-
թյուններում և բրիգադային ընդհանուր ժողովներում
սահմանում են որական կայուն նորմաներ, վորոնք այ-
նուհետև հաստատվում են կոլտնտեսության վարչու-
թյան և ՄՏ կայանի վարչության կողմից:

Աշխատանքի ընդունված նորմաները և գնահա-
տումներն ըստ աշխորի պետք է կախվեն յուրաքան-
չյուր բրիգադում հայտնի տեղում — հատուկ տախ-
տակի վրա կամ վագոնիկի պատին և անսղայման հայտ-
նի լինեն յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի:

Բրիգադավարին թույլ տալ 15 տոկոսի սահմանում
ավելացնել կամ պակասացնել առանձին ողակի կամ
մեքենայի կատարած աշխատանքի գնահատումն ըստ
աշխորների, հիմնվելով յուրաքանչյուր առանձին ողակի
և հողամասի աշխատանքի պայմանների վրա:

16. Արգելել վորեւ մեկին մինչև ցանքի և վարի
առաջադրությանը կատարելը հեղացնել կոլտնտեսա-
կաններին, խմբակներին, լժկանն ու մեքենաներն ուրիշ
աշխատանքի համար:

17. Արգելել վորեւ մեկին — կոլտնտեսության դաշ-
տավարական բրիգադներից փոխադրել թե մարդկանց,
մեքենաները, ինվենտարը և թե այն ամենը, ինչ պատկա-
նում է բրիգադին. արգելվում է փոխել բրիգադին
ամրացված հողամասերը, պահպանելով դաշտավորա-

կան բրիգադը, վորպես անխախտ արտադրական միա-
վոր կոլտնտեսությունում:

18. ՄՏ կայանները պարտավոր են կազմել տրակտո-
րային պարկի աշխատանքների կոնկրետ պլանը: Նրա-
նում ձիշտ պետք է նախատեսնված լինի, թե ինչպիսի
տրակտորներ են, ինչ ինվենտար ունեն և վոր կոլտն-
տեսային բրիգադում պետք է աշխատեն, այնպես վոր
բրիգադն իր ցանքային խումբը լրացնելիս, հաշվի առնի
տրակտորների աշխատանքը և լավագույն կերպով
համատեղի տրակտորի աշխատանքը կենդանի լժկա-
նին:

19. Աշնանացանի և աշնանավարի առաջադրու-
թյունը կատարելու համար յուրաքանչյուր բրիգադ իր
կազմից շնկում է ցանքային հատուկ խմբեր:

Ցանքային խմբերում պետք է ընտրվեն լավագույն
կոլտնտեսականներ, վորոնք վարի և ցանքի աշխատանք-
ներում փորձված են, ընդունակ են ապահովել նորմա-
ների կատարումն ու գերակատարումը և աշխատանքի
բարձր վորակն այդ խմբին ամրացված լժկանով և
գյուղատնտեսական անհրաժեշտ գործիքներով:

20. Հանձնարարել աշխատանքը կառուցել հետե-
յալ կարգով.

ա) կազմակերպել խմբեր 2 — 3 գութանով և 1
փոցխով: Ցուրաքանչյուր խմբի համար առանձնաց-
վում է հողամաս և յուրաքանչյուր գութանի համար
առանձին արտ: Մեկ խմբի գութանների արտերն ա-
ռանձնացվում են իրար կից — հեծադա աշխատանք-
ների — փոցխելու և ցանելու հարմարության համար:
բ) ցանքն սկսելու մոմենտից վարի խմբերի կրճատ-
ման հաշվին աշխատանքի յեն զրվում բրիգադում
յեղած բոլոր շարքացանները: Այն մոմենտին, յերբ
վարած տարածությունը պետք է ցանել, վերականգ-

նում են վարելու և փոցխելու խմբերը և աշխատանքում մնում են դրանցից հետո ցանկելուն անհրաժեշտ քանակությամբ շարքացաններ: Յուրաքանչյուր շարքացանի պետք է արտ հատկացվի 2 որվա աշխատանքի համար, կազմակերպելով շարքացանների աշխատանքն ըստ հնարավորության կից:

21. Բրիգադի ագրոպլան-կարգադրի համաձայն, աշխատանքի սկզբից վոչ ուշ, քան հինգ որ առաջ, ցանքային խմբի համար նույնպես ամբողջ ժամանակաշրջանի ագրոպլան-կարգադրերը:

22. Պլան-կարգադիրը պետք է կազմվի տասորյակներով: Ագրոպլան-կարգադրում պետք է մշակվեն հետևյալ հարցերը:

ա) ցանքային առաջադրություն և աշխատավարի չափը:

բ) ցանքային և աշխատավարի առաջադրության տեղավորումը բրիգադային հողամասում (վանդակներով), այնպես վոր աշխատացանով և աշխատավարով ապահովվի 1934 թվին լիովին կանոնավոր շրջանացանին անցնելու գործը:

գ) աշխատանքի նորմաները, աշխատացանի և աշխատավարի աշխատանքների գործավարձային գնահատումն՝ ըստ աշխոքերի:

դ) աշխատանքների ծավալը և տեսակները, վոր հողամասերում է կատարվելու աշխատանքը տրակտորներով: Տրակտորների աշխատանքի համատեղումը կենդանի լծկանին:

ե) ցանքային խմբի անձնակա՛ն կազմը և լծկանի ու գործիքի ամրացումը կոլտնտեսականին:

զ) Բոլոր աշխատանքների վորակական ցուցանիշների սահմանումը, յուրաքանչյուր առանձին հողամասի վարի խորությունը, ցանքի նորմաները, սեր-

մերի ծածկվելու խորությունը, փոցխելու վորակը և այլն:

23. Ցանքային խմբի ագրոպլան-կարգադիրը կազմում է բրիգադիրը, քննարկում և մշակում է բրիգադի ընդհանուր ժողովը և կոլտնտեսություն վարչության հաստատումից հետո հանդիսանում է պարտադիր բրիգադի համար:

24. Աշխատացանի և աշխատավարի աշխատանքները կենդանի լծկանով պետք է կատարվեն — ցանքինը — արշալույսից մինչև արշալույս, վարինը — ըստ հնարավորության, կազմակերպելով նաև գիշերային աշխատանքներ, կոլտնտեսականները պարտադիր կերպով խմբերով բրիգադի դաշտում: Բրիգադները հենց այժմ-գիշերելով բրիգադի դաշտում: Բրիգադային դաշտային յանից պարտավոր են սկսել բրիգադային դաշտային կայանների կառուցումը և լրիվ սարքավորումը գիշերելու համար: Յերկրհողվարչությունը նախազգուշացնում է բոլոր բրիգադիներին նրանց առաջին և լիակատար պատասխանատվության մասին այդ կառուցվող գույն խնդրի կատարման համար:

Առանձին կոլտնտեսականի կողմից կատարված աշխատանքի քանակը պետք է ամեն որ հաշվառի բրիգադի հաշվառիչը չափելու միջոցով, պարտադիր կերպով նշանակելով անվանացուցակում, թե ինչ է արել յուրաքանչյուր կոլտնտեսական:

Քանակը հաշվառելու հետ միաժամանակ հաշվառիչը պետք ստուգի կատարված աշխատանքի վորակը (վարի խորությունը, սերմերի ծածկվելու խորությունը, կերպով նշանացանքի նորման և այլն), պարտադիր կերպով նշանակելով այդ բանն անվանացուցակում: Կոլտնտեսականի կողմից աշխատանքի պահանջվող վորակը խախտելու կողմից աշխատանքի պարտավոր է անմիջապես առաջադրում, խմբավարը պարտավոր է անմիջապես առաջարկել ուղղելու աշխատանքը: Աշխատանքի վաղ վորակը

կրկնվելու դեպքում, խմբավարը հայտարարութեան համաձայն, բրիգադավարը պարտավոր է ԳՈՒԳՈՒՆԻ Ե ԵՆԹԱՐԿԵԼ ԿՈՒՄԻՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻՆ:

25. Կոլտնտեսութեան վարչութիւնը փոշ ԴԵԶ, քան ծիւերն յերևալուց հետո, 10 օրը մի անգամ ընդունում է բրիգադի աշխատանքը: Ընդունումը կատարում է հատուկ հանձնաժողով, փորտեղ մտնում են Կոլտնտեսութեան նախագահը, դաշտավարը և մի փորձված կոլտնտեսական:

26. Յանքային աշխատանքների շրջանում պետք է լայնորեն ծավալվեն աշխատանքի սոցիալիստական ձևերը — սոցմըցումն ու հարվածայնութիւնը: Լավագույն հարվածային կոլտնտեսականներին պարգեւատրելու համար, փորձը կատարում ու գերակատարում են աշխատանքի նորմաները, Կոլտնտեսութեան վարչութիւնը պետք է մինչև ցանքային աշխատանքներն սկսելը փորձի պարգևատրման ֆոնդը, նվերների քանակն ու չափը, նաև պարգևատրման պայմանները, փորձը պետք է հայտնի լինեն ցանքային խմբի յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի:

27. Աշխատանքային կատարումը հաստատ փորձված ժամկետերին և լավ փորակով կարող է ապահովվել այն դեպքում միայն, յերբ յուրաքանչյուր բրիգադում հաստատվի աշխատանքի կայուն կարգապահութեան և բոլոր կոլտնտեսականները, փորձը շուկված են ցանքային խմբում, ամբողջովին շարունակ լինեն դաշտային աշխատանքներում:

Աշխատանքից ինքնակամ հեռանալու յուրաքանչյուր դեպք, աշխատանքի դուրս չգալն և ուշացումը պետք է պատժվեն, մեղավորներին տուգանքի յենթարկելով հինգ աշխուր, իսկ յեթե կրկին անգամ խախտի աշխատանքային կարգապահութիւնը, մինչև ան-

գամ հեռացնել կոլտնտեսութիւնից և զրկել յեկամութեան բաշխումին մասնակցելու իրավունքից:

28. Գյուղատնտեսական աշխատանքների աշխատանքային շրջանը հանդիսանում է Կոլտնտեսութիւնների աշխատանքների ամենաբարձր և դժվար շրջանը, փորձահետև աշխատանքներ և աշխատավարը պետք է անցկացվեն լրիվ և ժամկետին, միաժամանակ կատարելով հացի փոխադրումները և բերքահավաքը վերջացնելու կարևորագույն աշխատանքները:

Այդ խնդիրների հաջող կատարումը յերկրամասի գյուղատնտեսութեան հետաքննարկութիւնը վերջնականապես լիկվիդացիայի յենթարկելու պայքարում ոչահանջում է ռայոնային օրգանների, ՄՏ կայանների և կոլտնտեսութիւնների վարչութիւնների բոլոր քաշերը լարում և կազմակերպչական ու քաղաքական մասնաշաղկան աշխատանք: Հյուսիսային Կովկասը բոլոր հնարավորութիւններն ունի հաղթող դուրս գալ խարկովի մարզի և Ներքին Վոյգայի հետ կապած սոցմըցումից և պետք է տեղ գրավի համամիութենական կարմիր տախտակի վրա:

Յերկրհողվարչութեան ու քաղսեկտորի պետ
Ա. Շեյնման

1933. ԹՎԻ ԱՇԽԱՆԱՎԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հյուսիսային Կովկասի Ֆեդերոթեմի յեզ ՀԿ(բ)Կ
Ֆեդերոմի 1933 թվի ոգոստի 20-ի վորոումը

1. Բարձր բերքի, մոլախոտերի և գյուղատնտեսական մեխանիզմների վո՛ջնչացման, 1934 թվի գարնանացանի ժամանակին կատարելու համար մղվող պայքարի գործում՝ աշխատավարը հանդիսանում է կարևոր միջոցառում և զբվում է յերկրամասի կոլտնտեսությունների և խորհրտնտեսությունների առջև, վորպես կոլտնտեսությունների և խորհրտնտեսությունների հետագա ամրապնդման և գյուղատնտեսության մեջ յերկրամասի հետ մնալու վերջնական վերացման քաղաքական խնդիրը:

2. Ընդունել Յերկիրնդվարչության մշակած աշ-
խանավարի պլանը մեկ միլիոն 850 հազար հեկտար,
վորից ՄՏ կայանները մեկ միլիոն 400 հազար հեկ-
տար, ՄՏ կայաններից գուրս 125 հազար հեկտար,
անհատական սեկտորում 50 հազար հեկտար, Հողփող-
կոմատի խորհանդեսություններում 275 հազար հեկ-
տար և բացի այդ 702 հազար հեկտար խորհանդես-
ությունների ժողկոմատի համար:

3. Յերկրկամբ և Յերկրգործկամբ պարտավորեց-
նում են ռայկոմներին, ռայգործկոմներին, խորհրդատե-
սություններին և կոլանտեսություններին վարչու-

թյուճաներին հենց այժմյանից անցնել տշնանավարին, ոգտապործելով աշնանավարի աշխատանքները համար բերքահավաքման աշխատանքներից ազատ տրակտորային փող չարկը և կենդանի քաշող ուժը, առանձին ուշադրություն դարձնելով, փորպնզի տրակտորները լրիվ ոգտապործվեն վարի համար, գիշերները և վատ յեղանակին:

4. Կոլանտեսուխյոանների, ՄՏ կայանների, Խորհ-
տնտեսուխյոանների և մենատնտեսների առջև դնել-
վորպես մարտական խնդիր, գիշերային աշխատանք-
ների մեջ քաջող ուժի ոգտագործումը, չիջեցնելով
բերքահավաքի հացահանձնման թափը մինչև աշնանա-
ցանի սկիզբը, պլանի հաշվին կատարել յերկրամասում
«աշնանային վարի փոխառուխյան» կարգով վճշ
պակաս՝ քան 500 հազար հեկտար աշնանավար
հողատարածքների աշնանա-

5. Հաշիվի անհետնալով անցյալ տարիների
վարի ցածր վորակը, վորը նվազեցնում էր աշխատ-
վարի եֆեկտը մոլախոտերի դեմ բերքատվության
բարձրացման համար միջոց պայքարում, իսկ առան-
ձին ռայոններում ուղղակի նվազում էր մոլախո-
տերի պարգայման, առաջարկել ռայոններին, ռայ-
գործկոմներին, ՄՏ կայաններին և կոլտնտեսութուն-
ներին և կոլտնտեսային ակտիվի միջոցով խիստ վե-
րահսկողութուն սահմանել յուրաքանչյուր տրակտորի
և գութանի կատարած աշխատավարի վորակի վրա
(խորությունը, հարթությունը, շերտի կտրումը, նրա
լրիվ շրջելը, չվարած տեղեր թողնելու դեմ պայքարը,
ծայրամասերի անպայման վարելը), խիստ կերպով
արմատախիլ անելով վատորակ վարի յուրաքանչյուր
դեպքը:

6. Նախագգուշացնել ռաւոնական կազմակերպու-
թյուններին, ՄՏ կայաններին, խորհոնտեսու թյուն-

ներին և կոլտնտեսութիւններին, վոր աշնանավարի պլանի կատարմանը դիմադրութիւն և ցույց տալու կուլակը և նրա քաղաքական գործակալութիւնը, վորի համար պահանջվում է կուսկազմակերպութիւններից, բանվորներից, խորհանտեսային և կոլտնտեսային մասսաներից վճռական հակահարված, կազմակերպչական քաղաքական մեծ աշխատանք, ուժերի և արտադրութեան միջոցների ճիշտ դասավորում աշնանավարի պլանը կատարելու պայքարի համար:

Հյուսիսային Կովկասի Յերկրգործկոմի նախագահ՝
Վ. Լարին

ՀԿ (բ) Հյուսիսային Կովկասի Յերկրկոմի քարտուղար՝
Բ. Շերովայեվ

ԲԵՐՔԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի յեվ
ՀԿ(բ) Կենցրոնական Կոմիսեյի վորոշումը

Կուլեկտիվացման հաջողութիւնների շնորհիվ կուտնտեսական գյուղացիութիւնը գյուղատնտեսական հիմնական ռայոններում միացրել է հողի 80 — 90 0/0-ը, վորն առաջ գտնվում էր անհատական ոգտագործման մեջ: Անհատական տնտեսութիւնների մանր շերտերն իրանց հեռավոր հողերով, մեջ ընդհատութեամբ, մշտական հողաբաժանութեամբ միացած են այժմ կոլտնտեսական գյուղատնտեսութեան կողմից խոշոր մասսիվների մեջ: Կազմակերպված է խորհանտեսութիւնների ուժեղ ցանց: Գյուղական տնտեսութիւնն ստացել է 100 հազարից ավելի արակոտորներ:

Այս բոլորի հետևանքով ԽՍՀՄ-ում ցանքսերի տարածութիւնները համեմատած նախապատերազմյան ջրջանի հետ, ավել է 30 միլ. հեկտարով, առանձնապես տեխնիկական և մշակովի բույսերով և խտաբույսերով:

Բայց սրանից հետևում է այն, վոր ցանքսերի տարածութիւնները բավականաչափ ընդարձակվել են և գյուղական տնտեսութեան բարձրացման առաջին ջրջանի նպատակը — տարածութեան մեծաքանակ ընդարձակումն — արդեն իրագործված է: Տեխնիկական և մշակովի բույսերի ցանքսերի հետագա ընդարձակումը,

վորը հանդիսանում է ավելի աշխատածավար, կհասցնե՞ր աշխատող ուժի և լծկանի չափից դուրս բեռնավորվածության, մշակության վորակի վատացման և բերքի իջեցման։ Այդ նշանակում է, վոր հասել է ժամանակը, յերբ անհրաժեշտ է տնտեսության ամբ լայնությամբ, ցանքսերի տարածության ընդարձակմամբ դարձնել գեպի հողի լավագույն մշակման, բերքի բարձրացման պայքարը, զարգացման տվյալ շրջանում գյուղատնտեսության ասպարեզում իբրև զլիսավոր և կենտրոնական խնդիրը։ Սոցիալ սոցիալիստական տնտեսության առավելությունները լիակատար հնարավորություն են տալիս խորհրդային տնտեսություններում և կոլտնտեսություններում բերքը բարձրացնել այնպիսի չափերով, վորը մատչելի չէ անհատական տնտեսություններին։

Սրա հետ կապված ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական կոմիսարների Սոբորուդը և ՀԿ(բ)Կ կենտրոնական կոմիտեն վորոշում են.

1. Իսպառեցնել տեխնիկական և մշակովի կուլտուրաների տարածության ընդարձակումը 1933 թվի պլանով և նպատակահարմար համարել միայն հացահատիկայինների (զլիսավորապես ցորենի, վարսակի, գարու) տարածությունների ընդարձակումը։

2. 1933 թվի գարնան գարնանացանի պլանը սահմանել $97\frac{1}{2}$ միլիոն հեկտար (այս տարվանից մեկ միլիոն հեկտարով ավելի) այն նկատառումով, վոր պեղի ցորենի, վարսակի և գարու տարածություններն աճեն $2\frac{1}{2}$ միլիոն հեկտարով, վորոնցից մեկ միլիոն հեկտար 1933 թվի տարածությունների ընդհանուր աճման հաշվին, իսկ միլիոն ու կես հեկտարը մյուս ավելի պակաս կարևոր կուլտուրաների կրճատման հաշվին։

3. Բոլոր կուլակցական-խորհրդային, կոմյերիս և տնտեսական կազմակերպությունների աշխատանքը, վորոնք գյուղական տնտեսության ասպարեզում են աշխատում, — դարձնել իբրև տվյալ մոմենտին գյուղատնտեսության զարգացման կենտրոնական խնդիր, անբացառապես բոլոր կուլտուրաների բերքի բարձրացման համար։

4. Հանձնարարել ԽՍՀՄ-ի Հոգվողկոմին 1933 թվի ընթացքում մտցնել բոլոր խորհրդային տնտեսությունների և կոլտնտեսությունների մեջ ցանքաշրջան, բերքի բարձրացման իբրև լավագույն միջոցներից մեկը, այն նկատառումով, սակայն վորպեսզի ցանքաշրջանի մտցրնելը կապված լինի վորոշ մարզերի և յերկրամասերում հասկավոր հացահատիկային կուլտուրաների տարածությունների համապատասխան ընդարձակման հետ։

5. Հասցնել 1933 — 34 թվին հատիկային կուլտուրաների տեսակային ֆոնդը մինչև 100 միլիոն փութի, վորի թվում հաշվել 40 միլիոն փութ պետական և 60 միլիոն փութ ՄՏԿ-ի ներքին մեջկոյտնտեսական փոխաբերման ֆոնդը, հանձնարարելով ԽՍՀՄ-ի Հոգվողկոմին սահմանել սերմային ռայոնացում և միջոցառումներ մշակել մաքուր տեսակային սերմերով ցանելուն՝ ըստ կուլտուրաների և ռայոնների։

6. Հանձնարարել Հոգվողկոմին և ծանր Արդվողկոմին յերեք շաբաթվա ընթացքում ԽՍՀՄ-ի ժողկոմ-խորհ մտցնել բերքի բարձրացման համար անհրաժեշտ քիմիական պարարտանյութերի, առանձնապես ազոտային, արտադրության ուժեղացման առաջարկություն։

7. Հանձնարարել ԽՍՀՄ-ի Հոգվողկոմին և Տրակտորոցնատրին վերակառուցել մեքենատրակտորային կայանների աշխատանքն այնպես, վորպեսզի բերքի կայանների աշխատանքն այնպիսի լինի ՄՏԿ-ի ընթացման խնդրին յենթարկված լինի ՄՏԿ-ի ըն-

թացիկ պզրո-արտադրական աշխատանքը, ի նկատի
ունենալով, վոր մեքենատրակտորային կայանները
պետք է կոլտնտեսությունների ղեկավարները լինեն՝
վոչ միայն տրակտորային տեխնիկայի զործառնու-
թյան, այլ և անդրոնումիայի ասպարեզում ևս:

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների
Խորհրդի նախագահ՝ Վ. Մոլոտով (Սկրյաբին)

ՀԿ(Բ)Կ-ի Կենտրոնական Կոմիտեյի
քարտուղար՝ Ի. Ասալին

1932 թ. 29 սեպտեմբերի.

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՑԱՆԲՍԱՇՐՋԱՆՆԵՐ ՄՏՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1933 թ. ոգոստոսի 2-ին ՀԿ(Բ)Կ-ի Հյուս. Կովկ. Յեր-
կիկոմի յեմ Յերկրգործկոմի վորոշումը

Կոլտնտեսություններում կանոնավոր ցանքսաշը-
ջաններ մտցնելը հանգիստանում է բերքի բարձրաց-
ման և կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-ան-
տեսական ամրացման կարևորագույն միջոցը:

Յերկրկոմը և Յերկրգործկոմը հաստատում են, վոր
յերկրամասի 51 ուայոններում մինչև ներկա ժամա-
նակը մեծ աշխատանք է կատարված ցանքսաշըջան-
ների նկատմամբ և այս ուայոններից շատերը զարնա-
նացանն անց են կացրել ցանքսաշըջանների դաշտերին
հետևելով:

Սակայն մյուս ուայոններում ցանքսաշըջան չի
մտցրված կամ թե նրա անցկացման ժամանակ թույլ
են արված կոպիտ սխալներ և կուռակցության ու կա-
ռավարության գիրեկտիվների խեղաթյուրումները, վո-
րոնք արտահայտվում են՝

ա) յերկրամասի համար վճռական նշանակություն
ունեցող հասկավոր կուրսուրանների պակասեցման հա-
կապետական տեղեկանքների մեջ,

բ) կազմված կոլտնտեսային բրիգադի ճեղքվածքում,

գ) նրա, վորպես կոլտնտեսության հիմնական ողա-
կի արհամարհելու մեջ,

դ) կերախոտերով բռնված տարածությունների լայնացնելու մեջ ի հաշիվ հատկապի՛ն կուլտուրաների պաշտպանման,

ե) անասնաբուծության համար հասաատուն կերի
բազա ստեղծելու խնդրի մոռացության մեջ,

դ) ցանքաշրջանի գրասենյակային ճանապարհով մշակման բյուրոկրատական բնույթի մեջ առանց կոտորածական ակտիվի ներգրավման, առանց կոտորածական մատչաների մասնակցության:

Յերկրոյն յեւ Յերկրգործոյն վորոշում են.

1. Հաստատել 51 ռալոններում անցկացված աշխատանքը ցանքաաշրջաններ մտցնելու և իսկականում դաշտերի բաժանելու վերաբերմամբ:

Պարտադրել ռազմորժկոմներին մի ամսվա ընթաց-
քում առանձին դեպքերում իսկականում բաժանված
ցանքասաղըրանների մեջ սնհրաժեշտ մանր ուղղումներ
կատարել, ամենևին թույլ չտալով նրանց քայքայումը
և սահմանել կուլտուրաների կանոնավոր հերթականու-
թյուն, վերջ նպաստում է բերքի բարձրացմանը:

2. Մնացած ուսյոնները համար ընդունել Յերկը-
հոլլաթնի կողմից մշակված ցանքսաշրջանների սքեմ-
ները, նույնպես և ցանքսային տարածությունների
վերաբերմամբ յեղած առաջնորդող առաջադրույթյուն-
ները: Վորանցով պետք և ղեկավարվեն ուսյոնները
ցանքսաշրջաններ մտցնելու ժամանակ:

3. Պարտադրելու ապիկամներին և ուսյգործկոմներին, վորտեղ գեռ ևս ցանքսաշրջանների բաժանում չի կատարվել, ամիս ու կեսվան ընթացքում անցկացնել իրանց ուսյոններում ցանքսաշրջանների մշակումը կորանտեսուլթյունների մեջ և նրանց բաժանումը իսկականում:

4. Սահմանել, վեր 1933 թվի աշնանացանները և 1934 թվի դարևանացանները պետք է լիովին զետեղված լինեն ցանքսաշրջանների դաշտերում:

5. Հաստատել 1933 — 1937 թ. թ. համար յերկրա-
մասում ցանքսերի տարածության հսկիչ թվերը կապ-
ված ցանքսաշրջաններ մտցնելու հետ:

6. Յանքաաշրջաններ մտցնելու աշխատանքները անհատադ ծավալման նպատակով, առաջարկել Յերկր-հոգրաֆին և ռալկոմներին հինգ ռովա ընթացում ՄՏԿ-ներին և կոլտնտեսություններին ուղարկել 1933 թվի աշնանացանի, 1934 և 1937 թվերի զարնանացանի առաջադրություններն ընդունված ցանքաաշրջանների սքեմների հետ միասին:

Պարտադրել ՄՏԿ-ների դիրեկտորներին, ռայկոմներին, առանձին հսկողության տակ, ոգոստոսի 15-ից վաղ ուշ ցանքսերի և ցանքաաշրջանների վերաբերյալ առաջադրությունները հասցնել կոլտնտեսությունների վարչություններին և բրիգադներին և քննության առնել նրանց, հաշվի առնելով արտադրության և աշխատանքի միջոցները ՄՏԿ-ում, կոլտնտեսություններում, բրիգադներում, նմանապես և կենդանաբուծության և հատուկ ճյուղերի կարիքները: Կոնկրետ կոյսնեսային ցանխաճառներն ոգոստոսի 17-ին թե՛ ՄՏԿ-ի յեվ թե՛ ֆադրաժիկների կողմից նայված յեվ ընդունված պե՛ս և լինեն, յեվ ոգոստոսի 20-ին ռայկոմների, բյուրոների կողմից, իսկ ոգոստոսի 25-ին ռայկոմների կողմից ընդունված ցանխաճառները պե՛ս և իսկականում մեցված լինեն:

7. Առաջարկել ռայկոմներին, ռայգործկոմներին, ռայհուլբաժիններին և ՄՏԿ-ներին ցանքսաշրջաններ մտցնելու ամբողջ աշխատանքն այնպես տանել, վոր ապահովել պետական առաջադրությունների — բոլոր

կուլտուրաների, առաջին հերթին ցորենի լրիվ և կանոնավոր գետեղումը և նրանց բերքի բարձրացումը:

8. Յերկրհողբաժինը, ռալկումը, ՄՏ կայանները և կուլտեսուլթյունների վարչությունները հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն աշնան ցանքների համար ցանքաաշրջանների անհապաղ (նոյստոսի 25-ից փոշուշ) կերպով հողաբաժիններ հատկացնելու վրա:

9. Պարտավորեցնել ՄՏԿ-ներին քաղբաժինների պետերին և ռալկոմների քարտուղարներին կուլտեսուլթյուններում լայն մասսայական աշխատանք ծավալել ցանքաաշրջաններ մտցնելու շուրջը, մորիլիզացիայի յենթարկելով կուլտեսուլթյունների փորձը և ակտիվությունը, ցանքաաշրջանների դաշտերի մեջ կուլտուրաների կանոնավոր գետեղման, ցանքաաշրջանների դաշտերի բրիգադների հողաբաժինների լավագույն բաժանման, ցանքաաշրջանին անցնելու պլանի մշակման և կուլտեսուլթյունների ամրացման և բերքի բարձրացման նպատակով միջոցառումների շուրջը:

10. կուլտեսուլթյուններում մշակված և կուլտեսուլթյունների վարչությունների կողմից ընդունված կոնկրետ ցանխաւաւաւաւներ պետք է պարտադիր կերպով փոշուշ, ուշ, քան 1933 թվի նոյեմբերի 1-ը, ռալկործկոսի նախագահության կողմից ամեն մի կոլտեսուլթյան հասար հաստատված լինեն:

Ռալկործկոմի հաստատելուց հետո, արդելել առանց Յերկրհողբաժնի թույլտվության փորկե մեկին մտցված ցանքաաշրջանների փորկե քակումն կատարել:

11. Պարտավորել Յերկրհողբաժնին և ռալկաղմակերպություններին ցանքաաշրջաններ մտցնելու ժամանակ հատուկ կերպով մշակել տեսակային սերմնաբուծության դարգացման և բազմամյա և միամյա կերախոտերի սերմնաբուծության հարցը, ապահովելով

յերկու տարվա ընթացքում հիմնական հատիկային և տեխնիկական կուլտուրաների լիովին տեսակափոխության անցնելու անհրաժեշտ պայմանները կուլտեսուլթյուններում:

12 Սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում լիել Յերկրգործկոմի նախագահության նիստին մի շարք ռալկործկոմների զեկուցումները՝ կուլտեսուլթյուններում ցանքաաշրջաններ մտցնելու մասին:

13. Յերկրկումը և Յերկրգործկումը նախապես ցանքաաշրջաններ և ռալկոմների բոլոր կուսակցական-խորհրդային և տնտեսական կազմակերպություններին, նույնպես և ՄՏԿ-ի զերեկտորներին և քաղբաժինների պետերին ցանքաաշրջանները թերազնահատելուց և նրանց անցկացմանը ձեականորեն վերաբերվելուց: Դեռ ևս չլախնախմած դասակարգային թշնամին այստեղ ևս փորձում է անցկացնել իր փառաբար աշխատանքը և խեղությունը ցանքաաշրջանների մտցնելը: Ս, դ պատճառով էլ ցանքաաշրջանների մշակման և իրականացման բոլոր շրջաններում պետք է ապահովված լինի ամուր կուսակցական զիծը և բուլշեիկական բարձր զգոնությունը:

ՀԿ(Բ)Կ-ի Հյուս. կովկ. Յերկրկոմի քարտուղար՝
Բ. Շերոլայան

Յերկրգործկոմի նախագահ՝ Վ. Լարին

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆեկդ տարի ևս ավելի բերք վերցնենք, քան այս տարի	2
1933 թվի աշնանացանի պլանի մասին (ԽՍՀՄ Ժողովուրդի 1933 թ. հուլիսի 17-ի վերոշումը)	10
Աշնանացանի հսկիչ թվերի մասին (ՀԿ(բ)Կ Հյուսիսային Կովկասի Ֆերկրկոմի և Ֆերկրգործկոմի 1933 թ. ոգոստ. 2-ի վերոշումը)	18
1933 թվի աշնանավարի պլանի մասին (ԽՍՀՄ-ի Ժողովուրդի 1933 թվի ոգոստոսի 11-ի վերոշումը)	23
Հնձած արատեղերի 1933 թվի ծանծաղավարի մասին (ՀԿ(բ)Կ-ի Հյուսիսային Կովկասի Ֆերկրկոմի և Ֆերկրգործկոմի 1933 թվի ոգոստոսի 3-ի վերոշումը)	29
Աշնանացանի և աշնանավարի ընթացքում կրտսեային դաշտային բերեղանքներում աշտառանքը կազմակերպելու մասին (Ֆերկրային հողվարչության կողմից վերոշումը)	31
1933 թվի աշնանավարի մասին (Հյուսիսային Կովկասի Ֆերկրգործկոմի և ՀԿ(բ)Կ Ֆերկրկոմի 1933 թ. ոգոստ. 20-ի վերոշումը)	40
Բերքի բարձրացման միջոցառումների մասին (ԽՍՀՄ-ի Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և ՀԿ(բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեի վերոշումը)	43
Կրտսեային թուղթերում ցանքաշրջաններ մտցնելու մասին (1933 թ. ոգոստոսի 22-ի ՀԿ(բ)Կ-ի Հյուսիսային Կովկասի Ֆերկրկոմի և Ֆերկրգործկոմի վերոշումը)	47

3362

С—Х

Ответственный редактор А. Г. АВАКЯН
Технический редактор Г. М. МАРКАРЯН
Сдано в набор 26/VIII 1933 г.
Подписано в печать 5/XI 1933 г.
Статформат Б 6 125x176
Уполн. № Б 430
Типография им. «Стачки» 1902 г. СККПТ
в Ростове на-Дону
Объем 1^{1/2} п. л. Заказ № 4203

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0295207

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ.
Цена 25 коп.

16815

33082

1681

807 /

На армянском языке

ОБ ОСЕННЕМ СЕВЕ 1933 г.

Сборник
руководящих материалов

И-во „СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ“

ԳՐԱԳԱՀԱՅԵԼ

ՌՈՍՏՈՎ-ԴՈՆ ՄԱՍԿՈՎՍԿԱՅԱ ՓՈՂ. № 53

ԳՐԱԿԵՆՏՐՈՆ (ԿՆԻԳՈՅԵՆՏՐ)